

Johann Quistorp Petrus Zutherus

Disputatio De Redemptione Generis Humani

Rostochi[i]: Kilius, 1647

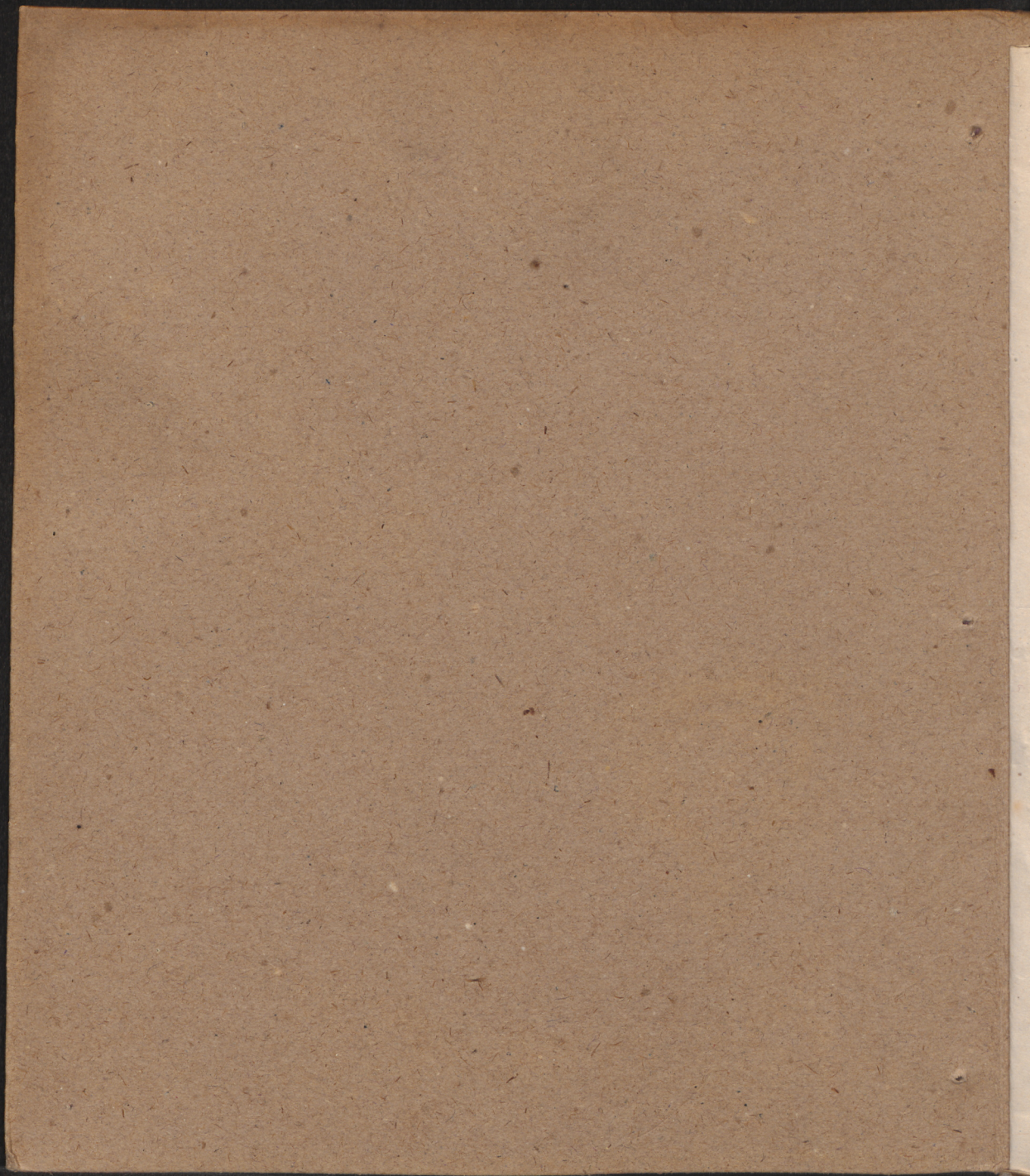
<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn738366013>

Druck Freier  Zugang



Vert.: P. Luthericus

J. Quistorp 10
R. M. theol. 1647.



DISPUTATIO
De
REDEMPTIONE
GENERIS HUMANI,

Quam

Deo moderatore,

permissu Venerandæ Facultatis Theologicæ

In celeberrima Rostochiensis Academia Au-

ditorio Majori

PRÆSIDE

N. JOHANNES QUISTORPIO,

S. Theol. Doctore, ejusdemq; Pro-

fessore publico, Collegii Theologici Seniore,

& Rostochienfium Superinten-

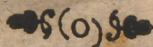
dente,

publicè ventilandam proponit

PETRUS ZUTHERUS, Rummels-

burg. Pom.

ad d. 10. Ap.



ROSTOCHI,

NICOLAI KILII, Acad. Typogr. Anno 1647.

34

DISPUTATIO
DE
REDEMPTIONE
GENIIS HUMANI.

Quam
Petrus Zutherus
Petrus Zutherus Theologus
in cel. berolin. Hofscholae
Praeside

DR. JOHANNES QUASTORPIO
S. S. Theol. Pro.
Rectorum
Rostochiensis



PETRUS ZUTHERUS, Rostochiensis
Aug. Pom.
1714

Rostochi.
Theol. Scholae



מַעֲשֵׂה יְדִינֵנו כְּנֻגָּה יְהוָה עָלֵינוּ

θεοποίησιν.

1.



Sicuti *Essentia S. S. Trinitatis una est & indivisibilis*: ita eiusdem opera ad externa absolute considerata sunt indivisa. Quomodo autem quidem Personae ad intra incommunicabili charactere realiter distinguuntur: Sic ad extra per certa beneficia erga creaturas, Ecclesiam in primis sese manifestarunt.

II. Non quidem quod ab opere transeunte ad creatura, ut in operibus internis differentiam hypostaticam constituentibus, una personam nominatam, reliqua excludantur: Sed servato ordine quodam & cujuslibet personae proprietate, opus relatè si spectetur, illi adscribitur persona, qua in ipso opere manifestiorem se reddidit. Quam ob causam Symbolum Apostolicum prima personae assignat primum opus creationis; secunda secundum beneficium Redemptionis; tertia tertium Sanctificationis.

III. Quae ineffabilis divina bonitatis recondita licet junctim quovis tempore Christianos gratà mente recolere deceat, tamen nil obstat, quò minus singula divisim ruminentur. Unde Ecclesia in celebrandis saluatoris solemnitatibus haud parum sollicita, modò ejus incarnationem, modò Satisfactionem, modò Resurrectionem &c. singulatim perpendit.

IV. Nobis hoc tempore, quò illa de ejus Passione tanquam primario incarnationis fine agit, opus Redemptionis nostra, idè secundum vera propria Redemptionis *ἀπολύτρωσις*, oculis 1. in Captivos, 2. Captivos detinentem, 3. Redemptorem, 4. *ἀντίποινον* reflexis, Deo duce, aliquà ex parte considerare animus est. Sit E.

A 2

MEM.

MEMBRUM I.

de Captivis & captivitatis causis I.

UT in corporali, sic etiam in spirituali redemptione captivitas liberationem ejusq; pretium ordine antecedit. Quia verò spiritualis nostra captivitas non Tyrannica est & injusta, qualis olim Ægyptiaca aut hodie Turcica, sed judicialis & iusta, non abs re erit, omnium primò illius causam inquirere,

2. Eam autem homini non esse concreatam, evincit 1. imaginis divinæ in homine primævo conditio. Imago enim nisi similis sit prototypo, ne nomen quidem veræ imaginis meretur. Homini igitur, cum Deus sit liberrimus, libertas negari non debuit; Sed imagine amissâ, ipsa simul periit.

3. Fulcit 2. libertatis per Christum restitutio. Vera enim libertas per secundum hominem, in quo, quæ in primo perdidimus, recuperamus, restituitur. Joh. 8. 36. Quia autem restitutio præsupponit amissionem & amissio possessionem, concludimus, hominem initio dotatum fuisse libertate.

4. Stabilis 3. omnimoda ejusdem in alterâ vitâ possessio. Quod enim in statu gloriæ nobis accedet, id quodammodo, etsi non ex toto, tamen ex parte in primis parentibus habuimus. Ibi autem erimus *ἰστέλλοι*. Matth. 22. 30. & corpora nostra conformia erunt glorioso & clarificato Christi corpori. Phil. 3. 21. ideoq; non amplius captivi sed liberati. Quamobrem Simeon tanquam captivus Luc. 2. 29. tantoperè gaudet solutione & ultimâ tanquam reus à culpâ absolutione, quam significationem τῆ ἀπολύειν probat dictum Christi Luc. 6. 37. ἀπολύετε καὶ ἀπολυθήσεσθε, Et Paulus Phil. 1. 23. desiderat dissolvi. Causa hujus desiderij innuitur lex membrorum, quâ intelligitur concupiscentia prava repugnans legi mentis & captivans hominem in lege peccati. R. 7. 23. Ab hac autem liberamur demum per corporis terreni destructionem. Nam quamdiu sumus in hoc tabernaculo ingemiscimus gravati 2. Cor. 5. 4. & Rom. 7. v. 24. Infelix ego homo quis me liberabit de corpore mortis hujus? Anxiè ergo expectat Apostolus non aliqualem libertatis usum, quo jam dum fruebatur ut regenitus, sed plenariam possessionem, quam

quā occupamus per animæ corporisq; solutionē. Hinc utitur Rom. 7. 24. verbo *ῥύεσθαι*, quod nō tantum liberare, sed & conservare ac tueri significat. Sed in hac mortalitate fieri nō potest, ut quis carnaliter natus ab omni peccato liberetur ac conservetur. Est enim, licet renat⁹, *πάλαι πωρῶς* dictus q. *ὁ τῶν πῶρῶν*, qui calamitatum luctuosarum oneribus assidue premitur, quæ uti in alterâ vitâ non habebunt locum, ita nec in integritatis statu ullum habuerunt, nisi D E U S statuatur autor peccati, quod blasphemum; aut homo corruptus ante corruptionem, quod absurdum.

5. Homo igitur ad imaginem Dei conditus in libertate fuit positus, non quidem summâ, quæ solius Dei est, siquidem ille ab omni obligatione liberrimus superiorem se neminem agnoscit: At homo Deo jure creationis subjectus istâ libertatis specie non fuit præditus, sed certo legis præscripto ad superioris obedientiam tanquam subditus alligatus.

6. Quæ servitutis species optimè stare potuit cum libertate. Libertati enim non opponitur voluntarium sed coactum servitium. Sic ipsi etiam angeli, nec non beati Deo serviunt, tamen servitium illud nec hulum derogat ipsorum libertati. Non minus homo tum ratione juris & debiti tum ministerij ac officij Dei servus, liber fuit à coactione, à necessitate, à peccato & miseriâ.

7. Sed pessimè abutens istâ libertate licentiâ eam commutavit, & instinctu Satanz malum elegit, quod declinare ex concessâ gratiâ potuit, & vi datæ legis debuit. Legis igitur prævaricator seipsum privavit libertate & in durissimum detruxit ergastulum, factus ex servo Dei abjectum peccati mancipium cum omnibus posteris.

8. Quemadmodum enim ipsa imago, ita nec libertas necessarium imaginis Adjunctum, donum fuit personale, sed universale in Adamo. Dona enim per creationem collata ipsi non tantum competeabant soli ut certo individuo, sed insuper quatenus representabat totum genus humanum, hac conditione, ut si ea retineret, in posteros propagaret; sin amitteret, etiam posteris essent amissa. Tota igitur posteritas, quæ in Adamo particeps fuit libertatis post horribilem naturæ depravationem miseriam participat captivitatem.

9. His ita positis, per se patet, nos hic captivorum nomine non intelligere Diabolos, quos, quia ipsi non possunt satisfacere, nec lytrum aliunde capere, catenis noctis ad tartara præcipites dedit justissimus Ju-

dex & servandos tradidit in iudicium 2. Pet. 2. 4. Sed homines tantum, quibus illuxit salutifera gratia Dei. Tit. 2. 11. Eosq; non paucos nec multos sed omnes omnino, nullo excepto, præter unicum Mediatorem, qui ab Adamo unquam ortum traxerunt aut in posterum trahent. Non secus ac à Patre captivo captivus nascitur filius, non suâ culpâ, sed fortunâ & conditione patris.

10. Neq; majorem sibi polliceri possunt libertatem regnitorum ac irregnitorum, piorum quam pravorum liberi. Sunt quidem illorum parentes liberati, sed non totaliter. Manet enim ipsa radix, sublato per regenerationem reatu & dominio per renovationem. Renovatur quidem homo ad imaginem Dei Eph. 4. 23. Col. 3. 10. sed hæc renovatio imaginis divinæ jure hæreditario non cedit liberis, quod factum esset in propagatione imaginis concreatæ, si homo in integritate suâ immotus perstitisset. Nam ibi fuit consummata, hic inchoata: ibi donum naturale, hic supernaturale. Dona autem supernaturalia & extrinseca non sunt hæreditaria nec per generationem propagantur: ibi donum fuit universale, hic personale. Generatio autem fit secundum id, quod est universale & naturale. Idcirco pii parentes generant liberos non secundum gratiam datam, sed secundum naturam vitiiis co inquinatam. Nam quod natum est ex carne caro est. Joh. 3. 6. ubi per carnem non ipsa intelligitur essentia, alioquin regeneratione etiam opus fuisset in statu innocentia, quoniam his verbis causa à Christo datur, quare homini necessaria sit regeneratio, de quâ versu præcedente dixerat, nempe, quia caro de carne, immundus ab immundo, & captivus à captivo nascitur.

11. Quare post lapsum captivitas certo respectu dici potest Naturalis; Non quidem constitutive, neq; consecutive, cum ipsa essentia ejusq; consequentia essentialia non minus in homine corrupto atq; integro ipsum Deum habeant autorem. Sed 1. Subjective, quia naturæ penitissime infixæ hæret. 2. Transitive, quia per carnalem generationem non quidem ex ipsâ naturâ, sed vicio naturæ, unâ cum naturâ adest & in posterum propagatur, pari ratione, quâ malitia originalis, origo hujus captivitatis, naturalis indigitari consuevit, quæ quia successit in locum amissæ imaginis, libertatem tollit, & servilem captivitatem inducit.

12. Quia igitur neq; à Deo est concreata, neq; ipsa natura, neq; Essentialiale consequens naturæ, quæ bona sunt Dei creatura, sed hominis inobedienciâ attracta, homo suæ fortunæ faber, Deum ab omni eximit culpa

pa

pā captivitatis. Quod nisi esset, tyranni non Judicis partes Deus ageret, qui homines, captivitatis autor, captivos detineret.

13. Sed curiosa rationi plausibiles videntur rationes, quid Deus si non procuravit, certò tamen voluit hanc captivitatem 1. propter hominis, quem lapsurum noverat, creationem, cui melius fuisset, nunquam creari. 2. Omnimodæ libertatis denegationem. 3. Legis promulgationem, ubi enim nulla viget lex, ibi nec prævaricatio invenit locum.

14. Sed in l. vibramus illud fulmen maledictionis Esa. 45. 9. Væ qui contendit cum creatore suo, testa cum figulo! Numquid dices lutum figulo suo, quid facis? Væ qui dicit patri: quid generas? & mulieri quid parturis? Tu igitur, O homo, quis es, qui excipias contra Deum & ipsi respondeas? Numquid dicit figmentum ei, qui se finxit, quid me fecisti sic? Rom. 9. 20. Perpende, quid ante creationem fueris & quid per eam factus sis: Persolve grates Deo tuo, quod stupendo & mirabili modo creatus es ex limo homo, ex pulvere habitaculum imaginis divinæ. Melius igitur fuit creari quàm non creari, quia satius est Esse quàm non Esse. Sed instas: Præstat nō esse, quàm malè esse, adeoq; nō creari quàm damnari? Nulla est consequentia, quia committitur fallacia non causæ ut causæ, & confunditur id quod sit per se & per Accidens. Creatio enim non est damnationis causa, nec damnatio nisi per Accidens subsequitur creationem. Creatus est homo non ad mortem, sed ad vitam. Sap. 2. 23. A priori itaq; respectu bonitatis divinæ, quæ cum summa sit & hominem sui participem reddiderit, proculdubio melius fuit creari. A posteriori autem, hominis lapsum si spectes, videri posset melius fuisse nunquam creari: Tamen etiam quum melius est creari, quia nec post lapsum ullus creatur ad interitum, & salus per Christum omnibus æquè parata est. Conclufit enim Deus omnes sub incredulitatem, ut omnium misereatur Rom. 11. 32. Subdidit ut iudex omnes in se jam incredulos incredulitatis reatui, & sententiâ suâ declarat peccato obnoxios, non ut damnet, sed ut eorum misereatur in Christo; quem ex verbo revelato agnitum, qui fide salvificâ apprehendunt, omnes omne illud, imò plus accipiunt, quàm in Adamo amiserunt. Et sic in Christo bonum est creari, quod in Adamo posset videri malum. Quid igitur homines ingrati murmurent? quid benefactorem & patrem coelestem accusant? se ipsos accusent, & suam malitiâ execrentur.

15. Ad

15. Ad II. hominem non potuisse omnimodâ frui libertate dicimus, idq; non ob invidiam creatoris, sed conditionem hominis creati. Nam non erat ipsa imago Dei, sed ad imaginem Dei creatus. Necessariô igitur servanda fuit distinctio typi & antitypi, imaginis ex essentiâ Patris ab æterno genitæ, & in tempore creatæ; siquidem imago non exhaurit & exhibet omnem prototypi plenitudinem, sed repræsentat modò, prout illius capax est. Imago enim, quamvis similitudinem necessariô ponat, identitatem tamen excludit, quia plus est in re ipsâ quam imagine, excepto unico Christo, qui Hebr. 1. 3. dicitur character substantiæ Patris: inter quem & primum hominem ad imaginem Dei creatum discrimen oritur ex æternâ generatione, per quam Pater Filio totam plenitudinem Deitatis & suam ipsius Essentiam modo planè ineffabili & supernaturali communicavit. Quia autem alius est à Patre, quippe à quo est genitus, ejus imago dicitur, sed quia eadem est Patris & Filij Essentia, differentia additur, quâ distinguitur à reliquis imaginum speciebus, quæ inter Adamum & Christum tolleretur, si ille omnimodâ usus fuisset libertate. Solus enim Deus est liberrimum agens, qui quod vult efficit. Ps. 115. 3.

16. In III. pro verâ causâ causa per Accidens assumitur. Quasi eo fine lex homini præscribatur, ut prævaricaretur, & non potius ut coerceatur, ne peccet. Ita Deus legem promulgavit. 1. ob mutabile hominis arbitrium, quomodo illud Lutherus rectius quam liberum nominari scribit lib. de serv. arbit. p. 98. Deus enim ex perfectione naturæ suæ, quæ à vero bono aberrare nequit, seipsum immutabiliter determinavit ad bonum tantum, nec aliud potest velle nisi bonum, quia ipse Essentialiter bonus est, propterea nec lege indiget, sed sibi ipsi lex est. Hominis autem voluntas non ad unum determinata erat, sed indifferens, quâ non tantum bona eligere poterat & debebat, sed mala etiam exequi potuit. Ipsa igitur necessitas flagitabat, ut lege constringeretur, ne extra metas vagaretur. 2. propter suum in hominem imperium sive obedientiæ exercitium, ut ejus observatione suam Deo obedientiam probaret, & timor Dei sui esset coram eo ne peccaret. Ex. 20. 20. 3. in ipsius emolumentum, ut majorem conferret illi gratiam, & si custodiret mandatum omni tempore, benè esset ei & filiis ejus in sempiternum Deut 5. 29. Insigne hujus rei documentum suppeditant nobis Angeli, qui ab initio ita ut labi possent creati jam ita in bono sunt confirmati, ut amplius labi nequeant.

M E M-

MEMBRUM II.

Captivos derinentibus

17. Deus itaq; ab omni culpâ alienus Judicis partes suscipere & crimen læsæ Majestatis in primo homine totaq; posteritate justè vindicare debuit. Magistratus enim est non modò leges ferre, sed lætas justâ poenâ firmare, & rigore executionis subditos ad earum obedientiam obstringere. Legis igitur suæ transgressoribus non potuit non irasci.

18. Ira Regis, inquit Rex sapientissimus Prov. 19. 12. sicut fremitus leonis est. Quod ut verissimum est de Rege terreno, magis verum sit oportet de Rege Regum. Illi enim in corpus tantum sæviunt, & quidem supplicio temporario, hic autem corpus & animam æternâ potest afficere poena. Ejus ira sunt foci æterni Es. 33. 14. quorum ignis ardet usq; ad ima inferni Deut. 32. 22. Intendunt illam Attributa Dei essentialia. Justus est, ideo cuiq; tribuit secundum opera, nec ullum malum sinit impunitum: Omniscius est, cui nihil abstrusum; quò plura igitur vider delicta, eò majorem fovet iram, cui nemo potest resistere, quia est ira omnipotentis; nullus effugere, quia indignatio est omnipræsens. Hinc tremor & anxietas in conscientiis malè sibi consciis; quod probat Adami exemplum, qui in Dei conspectum prodire non ausus fuit præ nimio cordis angore, quem sentiebat ex irati Judicis voce. Comprobant damnati Ap. 6. 16. 17.

19. Iram Dei cum homine Justitiæ ejus simul exprimo, cujus læsio indignationis divinæ principium est, nec legem excludo. Utriq; cum iratum legi scriptura tribuit judiciariam captivitatis nostræ potestatem. Prius ipse Salvator confirmat, quando iram Dei super incredulos, quales omnes naturâ sumus, manere asserit. Joh. 3. 36. Non dicit venturam, sed manere. Omnes obnoxij sumus iræ, teste Paulo Eph. 2. 3. ubi omnes, ipsos etiam regenitos ex nativitate suâ & ante conversionem filios iræ nominat. Sed super solos incredulos manet; à renatis verò per gratiam removetur. Idcirco hos non amplius vocat filios iræ, sed tales antè fuisse ait, post conversionem autem cives sanctorum & domesticos Dei factos. v. 19. Posterius Paulus probat Gal. 3. v. 23. Sub lege custodiebamur conclusa. *συγκλεισμένοι* tanquam captivi in carcere; *ᾠρησμένοι* præditiis custodiebamur. Lex est custos & observator actionum nostrarum; maledictio autem delinquentes ad carcerem relegat & punit. Nam ex-

B

cratio

cratio legis sumitur vel activè, & denotat sententiam legis execrantem & damnantem; vel passivè, & significat poenam execrationis. Minæ igitur legis non sunt fulgura ex pelvi, sed quemadmodum benedictio Dei est realis non verbalis; Dei enim dictum factum putes, quoniam ejus dicere est fieri Pl. 33. 9. Sic è contrario maledictio ejus non verbalis est, sed realis gravissimam æternæ damnationis poenam secum trahens, quâ in re Salvatoris testimonium habemus, qui damnatos maledictos nominat, Matth. 25. 41.

20. Sive igitur Deum ipsum, sive ejus iram, sive Justitiam, sive Legem quis dicat genus humanum captivum tenuisse, perinde est. Rem eandem sonu diversis, sensu autem planè iisdem pronuntiabit verbis. Quid est vox legis nisi vox Dei? Et lex execrans, nisi Deus execrans & damnans? Quid Deus damnans, nisi Deus iratus sive ira Dei? Meissn. disp. 25. Anthrop. S. Nam justitiâ vindicatrice Deus non utitur nisi ad iram provocatus, nec ad iram provocatur, nisi inobedientiâ & legum transgressione.

21. Ut autem Ira Dei, de quâ res ipsa loquitur, quod amet nuncios mortis, quomodo Prov. 16. 14. ira Regis describitur, magis innotescat, in judicium fori, ductu Scripturæ descendemus, & secundum ejus circumstantias judicium poli nobis proponemus. Quò autem majori pollet autoritate, eò graviora, licet justissima, sunt Dei judicia judiciis politicis. Rex alius subditos rebelles tradit apparitori ministro, non sui & subditorum hosti: at Deus captivos non tradidit apparitoribus ministris tantum, sed & hostibus suis & nostris, Diabolo, Inferno, Morti. Quapropter sicut Judici forensi sui sunt lictores, vincula, carceres & tormenta: ita quoq; Judici omnis terræ. Matth. 5. 25. c. 18. 34.

22. Lictor ipse est Diabolus infestissimus generis humani hostis, qui ut arctius teneret captivos, tanquam prædator bonis eos spoliavit & adamantinis ceu tortor constrinxit vinculis. Privavit hominem justitiâ, & substituit injustitiâ pravâq; concupiscentiam. Fulsit ante in mente sapientia, quæ radios suos non modò sparsit ad exactam rerum visibilibus scientiam, sed & ipsius Dei, quantum ipsi necessarii erat, notitiam: In voluntate seu appetitu rationali sanctitas & libertas: In appetitu sensitivo integritas & omnium affectuum suavissima cum lege Dei conformitas. Succesit per invidiam Satana in mente ignorantia cum spissis tenebris: In voluntate pravitas: In appetitu, mala concupiscentia & affectuum pugna.

pugna. Ex his distortos contorsit laqueos tortor ille stygius, quibus homines sub suâ tener potestate. Vincula ista nihil aliud sunt quam peccata. Quemadmodum homo compedibus vinculus nodisq; astrictus impeditur, quod minus sui sit juris, & pes manusve suam præster officium: Sic natura, peccatis imbuta, ad bonum ligata, ad malum verò prona est. Non enim solum eam habet potestatem in naturâ corruptâ quam in integrâ, sed longè majores sumpsit vires, dum homines captivos tenet ad voluntatem suam 2. Tim. 2. 26. cujus laqueis intricati sicut ebrij non cogitantes de peccato in peccatum ruunt, quod Paulus verbo ἀνανήψωσatis indicat. Nam non sui sunt juris, sed sub potestate tenebrarum Col. 1. 13. quippe alieni à luce illuminante omnem hominem venientem in hunc mundum Joh. 1. 9. cujus expertem vitam qui vivunt, non tantum ambulant ut peregrini in tenebris, sed etiam habitant & manent ceu filii & domestici in umbrâ mortis Es. 9. 2. Non secus ac juvenis ille vagabundus 𐤀𐤓𐤁𐤁, ubi verò fixam habuit sedem 𐤁𐤕𐤁 dicitur. Jud. 17. 9. 10. id Apostolus notanter exprimit, voculâ ἡς ἐξοίας; nos enim non nudè in tenebris sed sub potestate & jure earum fuisse scribit.

24. Potestatem autem Principis potestatis aeris in filios diffidentiae ostendit nobis Eph. 2. 2. ubi de illo dicit, quod in his ἐνεργῆ acriter & magnâ virium contentione operetur. De Deo usurpatur illud verbum in rebus maximè arduis & salutem nostram concernentibus, in quibus potentiam & efficaciam clarissimè demonstravit. In resurrectione Christi ex mortuis, quæ in justificationem nostram facta est, τὴν ἐνέργειαν τῆς κρᾶτος τῆς ἰσχύος αὐτῆς ἐνήργησεν Eph. 1. 19, 20. In ministerio Apostolorum, quo salus nobis annunciat, ὁ ἐνεργήσας πᾶσι εἰς ἀπολήν ἐνήργησεν καὶ ἐμοί. Gal. 2. 8. in quo quàm negotiosus fuerit & operosus docet indefessum eorum prædicandi studium, quos non sine causâ viva dicas vivi Dei organa: Ipse non laborarunt, sed gratia Dei. 1. Cor. 15. 10. ipsi non locuti sunt, sed Spiritus patris Matth. 10. 20. qui eos duxit in omnem veritatem Joh. 16. 13. Satanas contrâ. Dei operumq; divinorum inimicus in eo sedulusest, ut nos ad peccata perpetranda impellat, & sic semper est in opere tanquam opifex in suâ officinâ, aut agricola in colendis agris. ἐνεργῆν enim dicitur ἀπὸ τῆς ἐνεργῆς quasi ἐν ἐργῷ ὄν. Unde terra ex culturâ ferax ἐνεργὸς γῆ, & pecunia foenore occupata

ἐνεργῶς ὑπομένει, observante Lexicographo, indigitari consuevit. Mundus est ager Matth. 13. 38. hujus cultura Deus hujus seculi invigilat, & hominibus dormientibus ipse spargit Zizania, filios iniqui: Semina commissa mundus avidè excipit, fideliter custodit, & satori ceu debitor creditori magno cum fœnore reddit. Ipsum namq; cor hominis non absimile est agro, fimo originalis malitiæ pinguefacto, & ad maturandum malos fructus fertili Gen. 8. 21. Si inferitur ei consuetudo vitiosa sive morum sive errorum, utriq; adscribitur efficacia 2. Th. 2. 11. Sap. 4. 11. ex hoc semine pessimæ suppullulant arbusculæ, quæ ubertim ferunt fructus carnis & satis testantur de suo satore Diabolo, qui tandem corda ingreditur Joh. 13. 27. implet malitiâ, Act. 5. 3. mentes excœcat, ne fulgeat eis illuminatio Evangelij gloriæ Christi 2. Cor. 4. 4. Suo nutui accommodat, ut membra sua exhibeant serva immunditiæ & iniquitati in iniquitatem. Rom. 6. 19. Heu fœdum mancipium! squalidum illud excipiet ergastulum.

25. Infernus carcer est, cujus situm, locum, & qualitatem etsi ignoramus, ipsum tamen, dicente Scripturâ, affirmamus. Hæc infernum non saltem nudè appellat carcerem, in quem reprobis conspiciuntur. Matth. 5. 25. sed etiam depingit ut carnificinam, in quâ extremo supplicio afficiendi vivi servabuntur. Ap. 21. 8. Quàm atroces illis cruciatus sint futuri, sub nostrum non cadit sensum, atrocissimos tamen fore nulli dubitamus, quorum sævitiem in corpus per transennam quasi aspicere licet in obsessis Marc. 9. 18. Luc. 9. 39. Torturam verò animæ in desperabundis: Quæ quamvis atrocissimæ sint poenæ in hac vitâ, minutissima tamen erunt particula poenæ futuræ, ubi intrinsecus stimuli conscientiæ damnatos acerrimè pungent, extrinsecus flamma aduret, neq; comburet. Utrumq; tormentorum genus adumbratur Ef. 66. 24. Conscientia mala per vermem rodentem; cruciatus per ignem ardentem. Peccatum in infidelibus hîc ut plurimum cubat. Nam, לִפְתָּחוֹ הַמַּטָּחַת רֶבֿבֿץ Gen. 4. 7. פֶּאֶרְיָהּ רֶבֿבֿץ Gen. 49. 9. instar leonis, qui in ostio spelunçæ feris tacitus insidiatur Psal. 10. 9. sed nactus rapinam rugit in saltu & vocem edit de cubili suo Am. 3. 4. Parimodo peccatum in abdito, ad ostium tamen, per quod cupiditates mundi ingrediuntur, & concupiscentiæ carnis egrediuntur, latitat, & raro prius rugitum edit, quàm prædam ceperit, hominemq; totum sibi subjecerit: Olim autem eum inquietabit & omnia ejus ossa ceu leo

rus

rugiens conteret. Et vermis ille nunquam morietur. Reatus est pec-
 catum relativè considerati formale, qui quamdiu non est sublatus pec-
 catum sive poena peccati efficax manet & operosa. Vermis autem ille,
 נחש לא יכבד נחש nisi purpureo Salvatoris (נחש לא יכבד נחש dicti ps. 22. 7.)
 sanguine, quod unicum peccati antidotum, quia in alterâ vitâ, ubi fo-
 res misericordiæ divinæ erunt oblatione nec unquam referendæ, damna-
 tis non amplius prostabit, reatus durabit in æternum & sicuti Forma
 peccato dabit suum operari. Peccato igitur fomite & pabulo iræ divi-
 næ non absumpto, nec ignis infernalis corpus excrucians consumetur,
 sed flatus Domini accendet illum Es. 30. 33. Hinc ejulatus ex ignis ardo-
 re, stridor dentium ex flatus rigore. Flante Deo, in naturâ gelu concre-
 cit Job. 37. 10. quanto magis apud inferos. Et hoc dicitur mors secun-
 da Ap. 21. 8. haud minima pars indictæ poenæ. Gen. 2. 17. *quod dicitur mul-*
 26. Supplicium enim est mors; quâ intelligimus, quicquid nomine
 mortis in sacris venit, quia omne illud ex peccato originem traxit. Non
 nullis mors triplex dicitur. 1. Corporalis sive naturæ, cum anima à cor-
 pore, quorum insolubilem natura vult unionem, separatur. 2. Spiritua-
 lis sive gratiæ, cum anima gratiosâ Dei præsentia privatur. Quod ani-
 ma corpori, id Deus est animæ: propterea veluti corpus mortuum dici-
 tur, quando ab anima deseritur, & à vitalibus actionibus cessat; ita ani-
 ma naturâ immortalis gratiâ Dei destituta & spiritualibus actionibus
 defuncta spiritualiter mortua est. Peccati stipendium mors est; anima
 autem *περὸν δεικνύει* peccati; propterea nec ab ejus poenâ exempta
 erit. 3. Perennis seu gloriæ, quando totus homo à Dei visione separatus
 æternæ damnationi mancipabitur. Alij quartam addunt speciem, quan-
 do anima separata & à Deo & à corpore est in inferno. Non inconcin-
 nè omnia mortis significata *διχόμοις* possent exprimi, ut dispescatur
 in Temporalem & Æternam. Quemadmodum autem illa suos habet
 anteambulones, multiplices vitæ hujus labores, dolores & angustias,
 quæ quia morti viam sternunt, mortis nomine etiam insigniuntur. Psal.
 116. 3. quod verba subsequentiâ unâ cum v. 8. de grandi calamitate ex-
 plicant: Ita mors sempiterna suum in hac vita habet initium, mortem
 gratiæ seu iram Dei. Quam ob causam, licet non desint firmiores pro-
 bandi, rationes, voce geminata à Domino dictum esse *מֵתָא נִפְתָּר* piè
 existimant Theologi.

27. Tam durum fuit incidere in manus Dei! Tam durum telum ira Dei! comitatur illam Diaboli dominium, inferni domicilium, mortis supplicium.

28. Videtur quidem initio hæc poena durior & à justitiâ aliena, cuius est servare proportionem inter peccatum & peccati poenam. Verum inter inobedientiam Adæ, quæ fons est & origo omnis poenæ, & poenam ipsam nulla aut exigua sanè apparet proportio. Sed rem qui rectè pensant, justitiæ Dei, etiam si à multis iudicetur, palmam cedere cogentur. Dictam poenam invexit 1. ipsa indoles peccati. Peccata separant homines à Deo Es. 59. 2. Separatus autem à Deo protinus subicitur tyrannidi Satanae. Nam servitium Dei & Diaboli immediate sunt contraria, quæ simul stare nequeunt; ut si quis detractet imperium Dei, extemplo eolum subdat jugo Diaboli. Iste cum mortis habet imperium Heb. 2. 14. suos morti facit obnoxios, & tanquam subditos regno suo adscribit, & secum præcipitat in ignem æternum, qui paratus est Diabolo & Angelis ejus Matth. 25. 41. Nec hic medius datur locus, ut possit esse nisi cum Diabolo in supplicio, qui non regnet cum Christo in gaudio. 2. Prævaricationis Adamitica gravitas, quæ non est æstimanda ex externa fructus vetiti comestione, sed totius decalogi transgressionem, in primis læsa Dei Majestate. Tanto gravius ipsum habetur peccatum & tanto gravius poena ei irrogatur, quanto majoris est, qui læditur. Atqui per Adami inobedientiam infinita Dei Majestas læsa fuit. Idcirco jure etiam poena ei est dicta nunquam finienda.

29. Sed excipis: Non est justitiæ sed tyrannidis in eos poenam extendere, qui non peccarunt. Quod si Adam peccavit, pereat, quid illud ad posteros? qui easdem cum Adamo luunt poenas, nec tamen peccaverunt in similitudinem prævaricationis Adæ Rom. 5. 14.

30. Resp. ad 1. Posteritas Adami neutiquam sine culpâ punitur, sed sicut Levi decimatus est in lumbis Abraham Heb. 7. 9. Sic in Adamo totum genus humanum peccavit. Nam Adam considerari potest vel absolute ratione sui, ut certum individuum; vel relative, ut communis pater omnium. Non illo, sed hoc respectu Adami peccatum posteris imputatur, quia in unoquoque corpore, sive Physicum sit, sive Politicum, sive mysticum, id quod facit caput quæ tale, toti imputatur corpori; multò magis hîc, ubi posterius ejusdem culpæ participes sunt. Et quam-

vis

vis inobedientia primi hominis nostra non sit Propagatione, sit tamen nostra imputatione; licet non actualiter, tamen originaliter. Idcirco cum præcedit in filiis imputatio Adamitice prævaricationis, ipse etiam sequitur reatus; & hæredes Adam facti de solvendo ejus debito justè compellantur.

31. Ad locum Apostolicum. Duo reperiuntur in lapsu Adam. 1. malus actus sive transgressio legis, de non comedendo ex arbore interdicta, & est Adam proprius. 2. malus habitus, qui promanans ex isto actu inordinato naturam depravavit & cum tali corruptione in posteros propagatur. Distinguiamus 2. inter ipsum actum, ejusque imputationem. De illo loquitur Apostolus, non de hac. Quod probatu non adeò erit difficile. Nam qui in justo judicio eandem dant poenam, ejusdem peccati rei sunt, sive ipso actu, sive consensu aut imputatione. Omnes homines eandem dant poenam. E. ejusdem quoque peccati rei sunt. Verum non ipso actu, quia Apostolus distinguit inter Adamum & alios peccatores, qui non ut Adam comederunt de fructu arboris prohibita. E. imputatione. Nulla igitur est Consequentia: Filij non peccarunt peccatum Adæ, propterea non sunt puniendi. Etsi enim negetur peccatum personale, non statim tollitur Universale: Etsi hoc vel illud, tamen non omne: Etsi species, non Genus. Negatà verò unà specie, non statim negari debet ipsum Genus.

32. Justus igitur Judex Deus est, & justæ sunt viæ ejus; Quamvis autem justæ sint, tamen multis stipatæ sunt miserationibus, quod omnium luculentissimè manifestavit in opere Redemptionis nostræ, in quo viscera misericordiæ aperuit, & thesaurum pretiosissimum, ipsam cordis medullam, Filium suum unigenitum pro redimendis captivis in mortem tradidit.

MEMBRUM II.

De
Redemptore.

33. Nam creaturarum superabat vires hominis redemptio, quæ si creationem non excedit, tamen ei nec cedit, quare etiam creationis nomen meretur. Eph. 2. 10. Non enim minoris erat sapientiæ & potentia *ἡ ἡμῶν* quàm *ἡ αὐτοῦ*, quin & majoris. In creatione enim so-

lius

lius, verbi jussione omnia sunt condita; in Redemptione autem animæ
 λόγος æterni laborandum fuit. Ef. 53. 11. ibi mera vigeat misericordia;
 hic regnabat læsa Dei justitia. Quoniam autem inter personam recon-
 ciliandam & reconciliantem intercedere debet æqualitas aut similitu-
 do, infinita Dei Justitia à justo & quidem infinitè justo placanda erat.
 Quis jam est, sicut Dominus Deus noster? Aut quis ei similis? Homines
 inutiles fuerunt, quia ἡ Χρησὶς ἡμεῶν, nec quisquam justus est neq; unus
 Rom. 3. 10. 12. Sicut igitur vinctus vinctum nequit solvere, ita nec ho-
 mo hominem potuit redimere. Nec Angelorum opera hinc quicquam
 potuit: gaudent illi suâ justitia, verum non infinitâ. Amborum cum
 hominum tum Angelorum defectum coram tribunali Dei expressit vir
 ille Themaites Job. 15. 14. seqq. Quidnam homo ut purus habeatur?
 & ut justus reputetur natus muliere? Ecce sanctis suis non fidit, imò
 ipsi coeli non sunt puri in oculis suis; quantò minus abominabilis
 & rancidus vir bibens ceu aquas iniquitatem.

34. Sed quod creaturis erat impossibile, id Deus præstitit per Filium
 suum, quem in temporis plenitudine misit factum ex muliere, factum
 sub lege, ut eos qui sub lege erant, redimeret. Gal. 4. 4. Filius itaq; Dei
 incarnatus Mediator & Redemptor noster factus est, cujus personam
 ad ductum hujus dicti considerabimus.

35. Deitatem ipsius, quam Scriptura jam nominibus Dei propriis,
 jam attributis Dei Essentialibus, jam cultu religioso, jam operibus merè
 divinis describit, Paulus indigitat nomine Filii Dei. Ut autem vis hujus
 nominis nobis constet, illud ceu clypeum apprehendimus & oppugna-
 toribus divinæ naturæ in Christo, quos Chemn. de Un. pers. c. 2. in tres
 potissimum acies dispescit, objicimus.

36. Et I. quidem Cerintho, Ebioni eorumq; affectis, qui Christi
 personam ante incarnationem negarent, eumq; purum putum homi-
 nem esse, qui in utero Mariæ primùm coeperit, somniarunt. Sed nonne
 hoc est Apostolo in os contradicere qui eū Filium ipsius Dei nominat? Quid
 autem Deitatis in puro homine? & unde illa? Regerunt, ex excellentiâ
 divitorum donorum & virtutum cælestium, quibus præ reliquis orpa-
 tus fuit. Verum enim verò, quamvis usitato Scripturæ Stylo rei excel-
 lentia nominibus Dei nonnunquam indicetur; tamen hoc non est hu-
 jus loci. Nam Apostolus Christum vocat Filium Dei ante plenitudinem

tem.

temporis, ideoq; in eâ non incepit demum esse, nec ob excellentiam virtutum Filius Dei appellati. Misit Deus Filium suum ut nasceretur. Ergo jam ante natiuitatem fuit. Nam qui mittitur prius debet existere, quam mittatur, quia non esse, & tamen mitti insignem parit absurditatem.

37. Deinde Carpocratianis, qui præter humanam, alteram quidem coelestem naturam in Christo concesserunt, sed alterius generis substantiæ & virtutis ac in Patre dixerunt. Sed longe alia est Pauli sententia. Quid Filius est nisi qui de substantiâ patris genitus & patri similis est? Cum itaq; Christus Filius Dei dicatur, nihil aliud dicitur, quam ejusdem esse Essentiæ cum Patre. Quod si in naturâ quodlibet generans vi benedictionis diuinæ generat sibi simile, quidni naturæ autor, in quo omnia sunt perfectioni modo quàm in creaturis? Numquid ille qui hominem gignere facit hominem, ipse Deus non generet Deum? Nec eo sensu nominatur Dei Filius, quo Angeli Job. 2. 1. aut renati Es. 1. 2. Nam hi per *ὑποθεσίαν* s. gratiosam adoptionem; illi per creationem; Ille solus per æternam generationem Filius Dei est. Sic Caiphas & seniores populi Judaici id intellexerunt, ideoq; blasphemiam Christum accusarunt Matth. 26. 63, 65. Propterea Angeli quidem dicuntur Filij Dei, sed nudè: Renati restrictè, *γεννημένοι ἐκ τοῦ πνεύματος* Joh. 3. 6. Unicus autem Christus in strictissimâ significatione. Cuinam Angelorum aut hominum unquam dictum est, sicut Christo, quod sit *ὁὸς ἰδίου* Rom. 8. 32. *πρωτότοκος* *παιδὸς καὶ πατρὸς* Col. 1. 15? Quemadmodum igitur propter humanam naturam, quam ex Maria assumpsit, dicitur Mariæ *πρωτότοκος* Luc. 2. 7 ita quoq; *πρωτότοκος* *τῆς* *θεῆς* appellatur propter diuinam naturam, quam Pater per æternam generationem ei communicavit. Taceo, quod per hunc primogenitum omnia cum visibilia tum invisibilia creata sint. Col. 1. 16. Quis igitur illum verum Deum & ejusdem cum Patre essentiæ esse inficiabitur, nisi creaturam creatorem velit constituere?

38. Deniq; Patropassianis, qui ob essentiæ unitatem ipsum Patrem incarnatum dixerunt. Paulus responder: Deus misit filium suum ut nasceretur ex muliere. Alius est qui mittitur, alius qui mittitur. Non ille qui misit, sed qui missus est, natus dicitur ex muliere. Quamvis enim operatio incarnationis toti Trinitati sit communis, ipsa tamen incarnatio Filij Dei est propria. Hic in Deitatem non simpliciter & absolute

C

con-

consideratam; quatenus communis est omnibus personis Trinitatis; sed modo subsistendi in sua personâ determinatam; Seu utrem paucis includam; in suam non in patris aut Spiritus S. hypostasim assumpsit humanam naturam.

39. Hanc Apostolus probat, dum eum factum scribit ex muliere. Aut ergo concedenda est vera in Christo humanitas, aut neganda generatio specie similis. Si posterius assumatur, quamnam erit similitudo inter Christum & hominem, unde Filius hominis passim nominatur? Num Accidentaliter an Essentialiter? Verum non nisi ob hanc propriè aliquis Filius dicitur. Heb. 2. 17. c. 4. 15. nobis per omnia similis factus asseritur, excepto peccato. In quovis alio homine duo sunt, ipsa natura & vitium, naturæ ejusque partibus tam tenaciter adhærens, ut, si homo post lapsum in Existentiâ suâ consideretur, non sine peccato, nec peccatum absque homine cogitari possit ac debeat. Ne quis igitur ob arctissimam Substantiæ & peccati conjunctionem in homine mortali, ipsum quoque Christum peccato obnoxium existimaret, illud unicum excipitur. Nam quia est Propositio Exceptiva Universalis affirmans, in duplicem hanc Propositionem resolvitur. In peccato Christus nobis non est similis: In reliquis verò omnibus similis; quod tam verum, ut nec ab infirmitatibus, aliâs peccati pedisequis immunis sit. Unde fuit infallibilis hæc Propositio: Q. non est peccatum, id Christus nobiscum commune habet. Subsumo: Ipsa natura humana non est peccatum, quia est substantia, ideoque creatura Dei, nisi velis Diabolum Substantiæ creatorem dicere, quod est contra Evangelistam Joh. 1. 3. Omnis autem creatura Dei bona est 1. Tim. 4. 4. ideoque nec peccatum erit. Sequitur conclusio primarii Argumenti: E. Christus naturam humanam nobiscum habet communem.

40. Reverà igitur doctrina Manichæorum, minime verò corpus Christi *φάντασμα* dici debet. Non impugnamus, eum in apparitionibus V. T. sæpius speciem humanam assumpsisse, quia ante incarnationem non habuit corpus proprium, sed post incarnationem corpus ascititium & imaginatum in ipso negamus. Hinc ipse Apostolus distinguit tempus incarnationis à temporibus eandem antegressis, & hanc missionem ab aliis legationibus. Quorsum distinctio illa, si idem sit utrobique apparendi modus? Etiam in V. T. Deus eum misisse legitur. Ex. 23. 20. Quorsum

sum ejus nativitas? Etiam hic extra uterum ut antea corpus potuisset assumere. Sed nullatenus fieri potuit ob singularem legationis functionem. Ibi nuda erat apparitio, quæ in corpore aliunde assumpto absolvi potuit, & ipse munere isto perfunctus, quia *ἐκ νεότητος* non est perpetua aut diuturna, corpus illud deposuit. Hic opus Redemptionis erat perficiendum, in quo uti verus sanguis requirebatur, ita quoq; nativum corpus, quod semel assumptum in æternum non deponit.

41. Eodem ictu concutitur Marcionitarum & Valentinianorum corpus sidereum, quod Christum secum attulisse sinxerunt, nec quicquam magis in Mariâ assumpsisse, quam solet aqua transiens per canalem, de ejus substantiâ. Sed Christus factus est ex muliere. Si corpus factum in utero; extra illum non fuit: Si ex muliere, non aliunde allatum. Sed veluti conditor rerum ex terrâ corpus primi Adami formavit, ita Adam secundus corpus ex muliere formatum assumpsit, ut in se sanaret, quod ille corruerat.

42. Unde humanam naturam in Christo esse ad oculum patet. Sed quomodo? Non per commixtionem, quod vel Verbum mutatum sit in carnem, vel humana natura absorpta à divinâ, vel ex confusione duarum naturarum tertia quædam composita sit. Ita enim Christus incarnatus nec Deus esset, nec homo, nec Patri, nec nobis consubstantialis, nec simul esset verus Deus & verus homo, simul Patri & nobis *ὁμοούσιος*, ut ingeniosè ratiocinatur Chemn. de Un. hyp. c. 5. Nec tantum per gratiosam inhabitationem divinitas Christi humanitati adest, ut in sanctis, qui quidem fiunt *κοινωνοὶ* divinæ naturæ 2. Pet. 1. 4. attamen absq; constitutione unius *ὁψιστάμενος*, sine *παραχώρησι*, absq; proprietatum actionumq; communicatione. Sed per Unionem personalem, quâ humanitas in Deitatem Filij Dei assumpta, unum cum illâ constituit *ὁψιστάμενος*, & factâ *παραχώρησι* idiomatum & actionum divinarum particeps redditur.

43. Utraq; natura ad reconciliationem generis humani maximè erat necessaria. Divina, ut I. humanam sustentaret, ne in angore mortis animam desponderet. Nam puri puti hominis haud fuisset tantam exantlare sentinam & tot tantaq; rerum discrimina subire. Distinguenda autem est sustentatio ab operatione. Quamvis enim tempore passionis suas vires non exeruerit, sed latuerit & quasi requieverit, unde Christus

homo se à Deo relictum quiritatur. Matth. 27. 46. Ipsi tamen indivulso
nexe conjuncta semper præsto fuit, & ex omnibus angustis demum eri-
puit, quo solamine se erigit Messias. Es. 50. 7. II. Ut caput serpentis con-
tereret. Ille autem est fortis armatus, qui atrium suum custodivit in pa-
ce serventur omnia, quæ possidet, nisi fortior veniat superans illum. Luc.
21. 21. Sed fortiori divinâ virtute opus est. In hoc igitur apparuit Filius
Dei ut dissolveret opera diaboli. Joh. 3. 8. III. Pondus lytri adderet. San-
guis sanè nudi hominis tamen si iusti non proderat quicquam. Nec fra-
trem redimendo redimet i. e. nullo modo redimet quisquam, nec Deo
dabit lytrum illius. Pretiosum est pretium redimendæ animæ ipsorum,
propterea abstinebit in æternum. Ps. 49. 8. 9. Sanguis autem Filii Dei
pretiosissimum est pretium, illius anima laboravit pro salute animarum
nostrarum, & pro peccatis nostris suam ipsius dedit animam Es. 53. 10. 11.
44. Humanâ opus fuit Iob lytri necessitatem. Deus uti in se Sp. est,
ita nec carnem, ossa vel sanguinē habet: Ut invisibilis, ita nec patis; Ut im-
mutabilis, ita nec mori potest. Verbum igitur caro factū est, ut in eâ lytrū
persolveret. II. Reconciliationis æquitatem. Quia humana natura peccatis
erat depravata & iuxta divinæ mortisq; subjecta, ab eadem etiam fieri debuit
satisfactio & peccati mortisq; abolitio. Nam qui peccavit, puniendus est
sive in se sive in alio: illud ex jure, hoc est lenitate. Ideoq; non assu-
psit semen Angelorum, qui non erant redimendi, sed semen Abrahæ, Heb.
2. 14. III. Juris redemptionis conformitatem. Illud Redemptorem vult con-
sanguineum Lev. 25. 49. Christus itaq; homo factus est, ut nos sub pote-
statem Satanz venundatos, interpositio lytri, pristinæ libertati restitu-
ret. Nam **חַנּוּכָּה** propriè talem denotat redemptorem, qui redimendis
consanguinitate junctus est. **חַנּוּכָּה** igitur poscit & consanguinitatem
& lytri solutionem. Huic fundamento innitur nonnullorum asser-
tum, quo vocem **חַנּוּכָּה** sive Nomen sive Verbum de Deo dictam, imme-
diatè de Filio Dei, qui in carne redemptionem generis humani per san-
guinem absolvit, intelligendam esse docent.

45. Quare mediatorem nostrum nec Deum tantum, nec nudum
hominem sed Deum simul & hominem esse oportuit. Stante autem im-
mutabili Dei effato: Gloriam meam alteri non dabo Es. 42. 8. nullate-
nus fieri potuit, ut Deus & homo (duo Supposita) circulum redempti-
onis ingrederentur. Nam verè alteri gloriam suam dedisset, nec soli Deo

omnis

46. Ex unione istâ realis sequitur communicatio Idiomatû, ad officiû Mediatoris necessaria. Est autê illa vel mediata, vel immediata: Quædam enim Attributiona Dei sunt κοινωγητὰ, quædam ἀκοινωγητὰ; quæ aliis quatenus operationem suam exerunt erga creaturas, vel non, dicuntur ενεργητικά & ἀνεργητά. Illa ad executionem officij necessaria, humanæ naturæ, quæ in se non erat sufficiens & idonea ad illud, immediatè; hæc autem mediante altero idiomate immediatè communicato, data sunt.

48. Quinque enim Redemptoris requisita numerantur. 1. Ut sit propinquus. 2. Con sanguinitatis jure redimat. 3. Injusto possessori prædam eripiat. 4. Huic nullum premium solvat. 5. Sanguinem pro redemptionis pretio vero Domino offerat. Quorum duo priora ex hoc, reliqua ex membro sequenti, in quo 1. quid. 2. cui. 3. Cujus gratia pretium solverit, breviter lustrabimus, de nostro Redemptore manifesta erunt.

MEM-

MEMBRUM III.

De

Solutione pretijs

49. Captivitatis modum sequitur Redemptionis conditio. Tyrannicæ enim captivitati justè potest opponi violentia; corporali nonnunquam redemptio absq; lytro facta. Sic Deus justitiam exercuit, quando populum Judaicum potenti manu & brachio erecto eduxit ex captivitate Ægyptiacâ: Nam justitiæ est justum ab injusto oppressore vindicare. Sed Spiritualis redemptio à peccatis nunquam potest absolvi sine λύτρωσις; si fieret, periclitaretur naturæ divinæ sanctitas, quia non odisset peccatum: Et justitia, quia dimitteret reos: Et veritas, quia nulla foret legis maledictio. Meisn. disp. 25. Anth. S.

50. Dicitur quidem Es. 52. 3. Gratis venundati estis, & sine argento redimemini: tamen non omne excluditur pretium, sed nostrum modò meritum, ut hic sensus sit, uti Osiand. explicat in Gloss: marg. Sicut quodammodo sine vestrà culpâ imputatione Adamiticæ prævaricationis incidistis in captivitatem; ita in Filio Dei per imputatam satisfactionem, nullo intercedente vestro merito, redimemini. Ipsa verba si attentè consideraverimus, nihil aliud dici deprehendemus, quàm 1. Pet. 2. 18. 19. Non corruptibilibus auro & argento redempti estis de vanâ vestrà conversatione, sed pretioso sanguine agni immaculati Christi.

51. Hic locus egregiè illustrat prophetiam Esaïæ, & Sanguinem Christi redemptionis pretium esse docet. 1. clarâ literâ. Quid enim sibi vult phrasis illa, sanguine redimi, nisi sanguinem pro lytro offerre? 2. oppositione auri & sanguinis. Quemadmodum illud est pretium emptionis, ita & sanguis Christi nostræ redemptionis. Propterea de eâ non tantum usurpatur verbum λύτρωσις, sed etiam ἀγοράζειν 2. Pet. 2. 1. Emptio autem præsupponit verum pretium, quo re emitur. 3. Sanguinis distinctione. Sicut non auro & argento, sed sanguine; sic etiam sanguine non hircorum & vitulorum, sed agni immaculati Christi, cujus typum gesserunt & vim mundandi ex eo habuerunt victimæ V. T. ubi omnia penè in sanguine secundum legem mundantur, & sine sanguine non fit remissio. Necessè est ergo exemplaria quidem cœlestium his mundari; ipsa autem cœlestia melioribus hostiis. Heb. 9. 22. 23. Necessariò igitur propter remissionem peccatorum facienda fuit sanguinis effusio.

52. In

52. In tempore hîc quæri posset de sanguinis effusi copiâ, tanquam lytri quantitate. Nam quod alij lytro sua est magnitudo, quam, dictô pretiô, statim solemus inquirere, id sanguini Christi est multitudo. Optimam utrobique; responsionem suppeditat solutio. Propterea, quia largâ sanguinis effusione & morte Christus nos redemit, eâ ad satisfactionem opus fuisse asserimus. Quod autem dicunt, unicam guttulam hujus sanguinis præponderare totius mundi peccata, & sufficiens esse pretium redemptionis, non est Scripturæ assertio, sed pia cogitatio de dignitate sanguinis Mediatoris nostri. Distinguimus ergo inter id, quod est κατὰ φύσιν & κατ' ἀλήθειαν. Nobis quidem videri posset una gutta sufficiens respectivè quoad dignitatem personæ, cujus est sanguis. Absolutè tamen & re ipsâ neutiquam fuit sufficiens, quod docet eventus, alioquin plus debito solutum fuisset. Atqui nec minus nec plus, quàm par erat, Redemptor obtulit. Non minus, quia sic Redemptio nostra esset imperfecta ob imperfectum pretium: Et Judex argueretur vel inscitia, quod ignorasset debitam pretij magnitudinẽ; vel injustitiâ, quod minus accepisset: Et Redemptor impotentia, quod tantum solvere non potuisset. Non plus I. propter Dei omniscientiam, qui sol⁹ optimè novit quantum requiratur ad plenam satisfactionem. 2. Sapientiam, quæ non temerè quicquam agit. 3. Summum in Filium amorem, quem sine causâ tantoperè affligi haud passus fuisset. 4. Justitiâ, cujus est cavere nimium & paucum. 5. Veritatem. Mortem homini transgressori minatus erat creator: Hanc poenam Christus voluit tollere, ideoq; mortem quoq; debuit obire, ut suâ morte mortis aculeum frangeret. Nam inter poenam & satisfactionem intervenire oportet proportionem: Propterea omnes etiam peccati poenas temporarias & æternas nostri causa in se suscepit & perpeffus est. Verè enim languores nostros ipse tulit & dolores nostros ipse portavit. Ec. 53. 4. Languores, quibus Christus nos levavit & instar sarcinæ ad portandum ΝΥΝ Ex. 19. 4. elevavit, notant omnium nostrum iniquitatem, quam Dominus בָּיַע יְהוָה vi summâ vi irruere fecit in eum v. 6. Dolores autem, quos ceu bajulus grande onus 1. Reg. 5. 15 הָבַד portavit, valnera, attritionem, livorem v. 5. uno verbo omnem peccati poenam. Nec alio modo fieri potuit. Nam quia peccatum in se receperat, peccati quoq; poenas luere debuit, quia poena peccatum immediatè sequitur. Ideoq; ut nos morte mulctandos liberaret, non guttulam,

Iam, sed abundè sanguinem in quo est vita Lev. 17. 11. pro vitâ hominum tantâ copiâ effundere debuit, ut, eo effuso, vitâ privaretur. Propterea etiam Eph. 5. 2. à mactando *θυσία* dicitur ob sanguinis effusionem & mortem, quæ optimo jure ἀπὸ τῆ λύειν, *λύσειν* potest appellari, quia ob ejus solutionem omnia Redemptoris ossa soluta & dissipata sunt. Pl. 22. 15.

53. Dum autem Sanguinem Christi *λύσειν* affirmamus, legis impletionem ab eodem non separamus. Non veni, inquit Salvator Matth. 5. 17. legem solvere sed adimplere. Non autē sui sed nostri causa venit. Finis n. principalis adventus illius est salus hominum, quia venit quæsitū, quod perierat. Luc. 19. 10. Proinde quoniam venit, ut legi satisfaceret, illa satisfactio quoq; necessaria fuit ad salutem nostram. Quod Paulus testatur Gal. 4. 4. 5. Misit Deus Filium suum factum sub lege, ut eos, qui sub lege erant, redimeret; ubi subjectionis legi factæ finem ponit redemptionem, quæ si omnibus numeris absolvi potuisset absq; legis impletionē, Dominus legis legi se nunquam subjecisset; Sed sub lege factus est; eodem igitur modo, quo nos sub lege eramus. Lex autem in statu corrupto homines non tantū obligat ad poenam, sed etiam ad obedientiam, quia immutabilis Dei voluntas est, quæ non nisi faciendo impletur. Christus igitur pro nobis legi se subjecit, ut maledictionem patiēdo tolleret, & obedientiam implendo præstaret. Sicut enim per inobedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi; ita & per unius obedientiam iusti constituentur multi. Rom. 5. 19. Hic per obedientiam actionem legi conformem intelligi patet ex antithesi. Sicut enim inobedientia Adami omnibus imputatur ad perditionem; ita activâ Christi obedientia credentibus ad salutem.

54. *λύσειν* igitur nominamus obedientiam Christi Activam & Passivam. 1. ob indivissum ejus nexum, cū Passiva activam includat non excludat, quia mediâ etiam in morte mirificè se Christi obedientia, virtus & dilectio exeruit, nec nos eam excludimus, sed quæ ipsa rei natura conjungit, conjunctim quoq; ponimus. 2. Scripturæ testimonium. Heb. 10. 9. 10. Ubi sanctificatio nostra facta dicitur impletionē voluntatis Dei Patris & oblatione corporis Christi. 3. Justitiæ fundamentum. Nos in Christo sumus justitia 2. Cor. 5. 21. Justus autem est, non qui poenam luit, sed qui legi satisfacit. Quapropter in Christo non tantum,

crv.

eruentiam habebimus satisfactionem, sed etiam perfectam legis imple-
tionem. 4. Reconciliationis requisita. Per Christum non tantum redem-
pti 1. Pet. 1. 18. sed etiam reconciliati sumus. Rom. 5. 10. Redemptio mo-
do lytrum poscit, quò solutò, captivi liberantur. Reconciliatio autem
completitur culpæ remissionem & acceptationem in gratiâ. Hæc duo
in homine distincta esse probatur exemplo Davidis. 2. Sam. 14. Ille Ab-
solum panam remiserat, ideoq; reduci iubet v. 21. sed in gratiam non
recepit, quia eum nec visu nec alloquio dignatus est. v. 24. In Deo autem
arctissime sunt conjuncta: Remissionem enim peccatorum è vestigio
beatitudo sequitur. Ps. 32. 1. Ideoq; præter satisfactionem, quâ absolvi-
mur à poenâ, requiritur absoluta legis impletio, quâ in gratiam ad vitam
æternam acceptamur. Deus enim justus Judex injustum non absolvit,
nec æternum beat. Justitia igitur Christi per perfectissimam legis obe-
dientiam acquisita & fide apprehensa nobis cedit in justitiam, ut in judi-
cio Dei justî pronunciemur & hæredibus vitæ æternæ annumeremur.

55. Solutò hoc pretiò, absoluta est nostra Redemptio, & captivi so-
luti sunt ab omnibus detinentibus, etiam si non omnibus solutio pretij fa-
cta est. Secernim? n. captivos principaliter detinentem à detinentibus mi-
nus principaliter: Judicè à ministris & vinctis. In judicio politico, datò ly-
trò Judici offenso, captivus à ministris dimittitur, aut vi eripitur. Ita quoq;
in judicio Dei, oblato ejus justitiæ vindicatrici redemptionis pretiò, justî
pronunciamur; Peccata ceu vincula laxantur; rigor poenæ remittitur; &
ergastulam vi frangitur. Idipsum egregiè illustrat interrogatio Prophe-
tica Es. 49. 24. Num à forti auferetur præda? aut captiva turba justò e-
ripietur? Respondet Dominus v. 25. per Evangelicam promissionem:
Etiam captivorum multitudo forti auferetur, & captura tyranno eripie-
tur. Solvit igitur Christus justò pretium, & accepit captivos; captivita-
tem autem duxit captivam. Ps. 68. 19. Chirographum delevit. Col 2. v.
14. Diabolus *κατήρμος* cessare fecit ab opere Heb. 2. 14. Morti mors
factus est, & morsus inferno. Os. 13. 14.

56. Cum autem per Christum justitiæ divinæ satisfactum est, Chri-
stum etiam sibi ipsi satisfecisse oportet, quia justitia Dei una est commu-
nis tribus personis, quarum una non minus Deus est, atq; altera, sed
Essentialiter unum sunt. Notanter id exprimit Apostolus 2. Cor 5. 19.
Deus erat in Christo & mundum sibi ipsi reconciliavit. Si Deus nos sibi

D

recon-

reconciliavit, utiq; & Christum nos sibi reconciliasse sequitur, propter illorum unitatem. Sin minus, aut Christo ab alio satisfactum est; sed alium satisfactorem & peculiarem satisfactionem Scriptura ignorat: Et ab alio si justitiæ Christi potuisset satisfieri, quidni etiam Patris? Aut absq; satisfactione pacem nobiscum inuit, quod est contra ejus justitiā: Aut nondum satisfactum est, atq; sic nec dum justitiæ Patris. Ubi tamen observandum, Christum considerari vel absolute ut Deum, vel relative ut Deum incarnatum, sive: in æternā generatione, vel in unione personali. Hoc respectu satisfecit, illo satisfactionem accepit: illo fuit offensissimus generi humano, hoc ejusdem amantissimus, quia de carne ejus sumus & de ossibus illius. Nemo autem carnem suam unquam odio habuit, sed nutrit & fovet eam Eph. 5. 29.

57. Unde ultro sequitur lytri universalitas. Unus non est magis de carne & ossibus ipsius quā alter, quia hic non magis homo est quā ille. Ideoq; Redemptor nec uni similior, nec arctiori propinquitatis vinculo obligatus, omnes eodem persecutus est amore; non minore Judam proditorem, quā Johannem amatorem: non minore turbam crucifigentem, quā Mariam parientem. Nam Deus noster non est *ἰσὺς ἑἷς*. Quia igitur unus non magis illius creatura est, quā alter; nec major hujus naturalis justitiā & sanctitas, quā illius. Non enim distinctio est, omnes peccaverunt & egent gloriā Dei Rom. 3. 23. Ergo nec intensior illius erit amor in hunc atq; in alium. Omnibus æquē Pater Filium misit Joh. 3. 16. Servatorem mundi 1. Joh. 4. 14. Pro omnibus Filius semetipsum dedit redemptionem 1. Tim. 2. 6.

58. Quod autem plurimi maneant in captivitate, non sit culpā redimentis, sed captivi gratiam exhibitam spernentis. Distincta sunt libertatis acquisitio & salutatis ejusdem apprehensio. Illa est Redemptoris, hæc redimendorum; illa ponit *δόσιν*, hæc *ἀντίστοιχον*; illa est gratia à Deo nobis oblata, hæc gratia à nobis Deo relata. Aliam à nobis sibi referri non cupit. Propterea in ministris mundum obsecrat, ut sibi reconcilianti reconcilietur. 2. Cor. 5. 20. Quibus igitur animus est Deo pro Redemptione gratiam referre, oblatam gratiam fide apprehendat, assumat sibiq; applicet. Hoc Christi sitientis desiderium: Hoc iræ divinæ ardentis refrigerium. Sed gratitudo rararum tacit numerum Deo charum. Nesciunt homines iræ divinæ ardorem, nesciunt gehennæ dolorem, Grātius

tidis sanè hæc gratia veniret Diabolis, qui destituti gratiâ divinâ iram Domini jam portant, & norunt quanta sit miseria excludi à gratiosâ Dei visione. Sed his salus non est parata. Cujus causam inquirere non pietatis est, sed temeritatis; Nam quid hoc est, nisi cœlum ascendere & investigabilia Dei iudicia investigare?

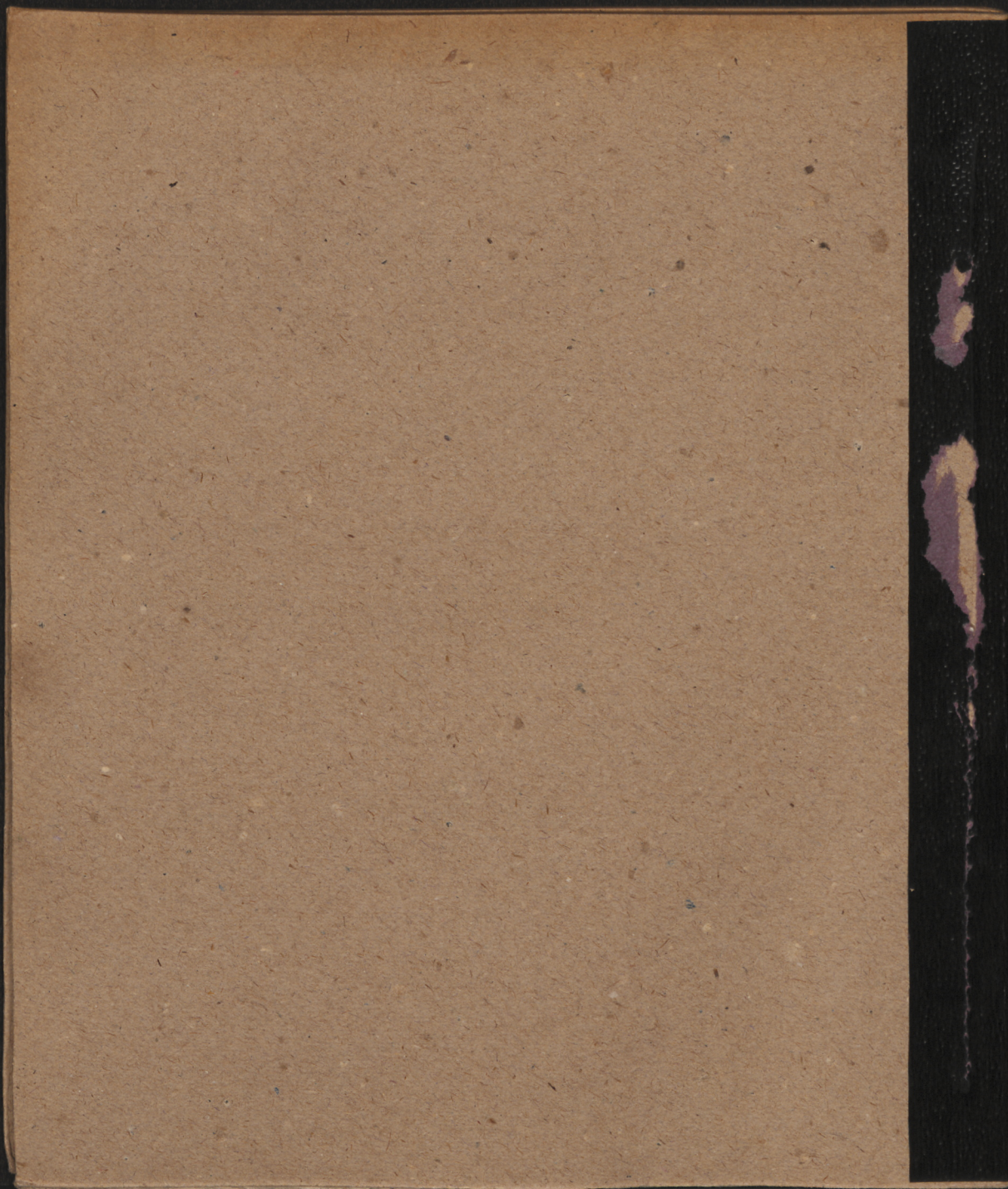
59. Est vera causa soli Deo nota, nos tamen, quia hæc questio moveri solet, quare Dæmonum non æquè ac hominum Deus misertus sit, Colophonis loco probabiles aliquas rationes producemus. 1. Personæ dignitatem. Tantò gravius in se peccatum, quò quis major qui peccat habetur. Hanc ob causam lex pro delicto summi sacerdotis idem flagitat sacrificium, quod pro totius populi peccato Lev. 4. 3. 14. Gravior autem graviori culpæ poena debetur. 2. Gloriæ perspicuitatem. Cujus fidei plura & pretiosiora commissa sunt, ab eo, siis abutitur, major poena sumitur, vi effati Christi Luc. 12. 48. Cui multum datum est, multum quæretur ab eo. 3. Malitiæ deformitatem. Non seducti ut homo, sed sponte suâ incitatio impetu in peccatum inciderunt. Consulto autem & frivole peccanti Deus minatur totalem excisionem. Num. 5. 30. 31. Diaboli igitur, qui ab initio nefando ausu Deo se opposuerunt, justè damnati sunt ad æternum excidium absq; ullâ miseratione. Homo autem criminis haud expers eidem poenæ addictus est ex justitiâ, sed quia alieno instinctu lapsus est, Deus misericordiâ suâ ei subvenit. Ex jure enim temperato mitius irrogatur seducto supplicium. Nec parû lucis huic questioni accedit ex ipsius lapsus consideratione. Ponim⁹ igitur 4. lapsus diversitatem. Angelica natura non tota corrupta est, sed ex parte in ijs, qui à Creatore desciverunt, depravata; in reliquis, qui in integritate suâ perstiterunt, incolumis remansit. Rebellibus igitur damnatis, tota species non interiit. Humana autem in protoplastis universaliter peccati contagio infecta fuit. Aut igitur fuisset destruenda, quod fuisset contra Dei sapientiam & providentiam. Nam creaverat species ut manerent, non ut statim interirent. Hinc quievit die septimo à novâ creatione specierum. Aut novus homo creandus; ille vel idem, vel specie diversus. Si idem, & ipse labi, & sic etiam damnari potuisset. Si diversus, non verus homo fuisset conditus, & per consequens una species perisset, quod absurdum. quæ est dissertatio Meissn. disp. 4. Anthrop.

throp. S. quā causam dat, quare DEUS primos parentes non statim
aboleverit. E homo necessario fuit redimendus.

60. Nos hic fixo pede gressum sustinimus, & opus Domini cum tre-
more ac gaudio aspicimus. Agnoscimus in Diabolis iustitiæ rigorem,
& timemus; in hominibus verò misericordiæ fervorem, & gaudemus,
sed cum timore. Sumus & nos in Christo ad summam dignitatem, quæ
est filiorum DEI, evecti; divinis beneficiis affecti. Exactissima horum
exigetur ratio. Cautio igitur est, ut istis recte utamur. Terreant nos
aliorum vestigia. Nam si Deus Angelis peccantibus non pepercit, nec
nobis iudicium cessabit, nec perditio nostra, si oblatam gratiam mali-
tiosè neglexerimus, dormitabit; nec ulla restabit liberatio. Qui perire
pereat. Novit Dominus, qui sunt sui. Deus autem omnis gratia i. Pet.
5. 10. II. qui vocavit nos in æternam suam gloriam in Christo Jesu, ipse nos
instaurabit, confortabit, roborabit, fundabit. Ipsi gloria, laus, ho-
nor & imperium in secula seculorum.

Amen.





tius sane hæc gratia veniret Diabolis, qui destituti
mini jam portant, & norunt quanta sit mis-
Dei visione. Sed his salus non est parata. Cujus cau-
tatis est, sed temeritatis; Nam quid hoc est, nisi
vestigabilia Dei iudicia investigare?

§9. Est vera causa soli Deo nota, nos tamen
veri solet, quare Dæmonum non æquæ ac homi-
Colophonis loco probabiles aliquas rationes pro
dignitatem. Tanto gravius in se peccatum, quod
habetur. Hanc ob causam lex pro delicto summi-
tat sacrificium, quod pro totius populi peccato
autem graviori culpæ poena debetur. 2. Gloria
jus fidei plura & pretiosiora commissa sunt, ab eo
poena sumitur, vi effati Christi Luc. 12. 48.
est, multum quæretur ab eo. 3. Malitiæ d-
seducti ut homo, sed sponte suâ incitato impetu
Consulto autem & frivole peccanti Deus minatur.
Num. 5. 30. 31. Diaboli igitur, qui ab initio nesci-
suerunt, justè damnati sunt ad æternum excidium.
ne. Homo autem criminis haud expers eidem p-
stitiâ, sed quia alieno instinctu lapsus est, Deus mi-
nit. Ex jure enim temperato mitius irrogatur se-
parâ lucis huic quæstioni accedit ex ipsius lapsus
igitur 4. lapsus diversitatem. Angelica natura non
ex parte in ijs, qui à Creatore desciverunt, deprava-
integritate suâ perstiterunt, incolumis reman-
damnatis, tota species non interiit. Humana autem
versali peccati contagio infecta fuit. Aut igitur fu-
fuisset contra Dei sapientiam & providentiam,
ut manerent, non ut statim interirent. Hinc quic-
creatione specierum. Aut novus homo creandus
cie diversus. Si idem, & ipse labi, & sic etiam
diversus, non verus homo fuisset conditus, & po-
cies periisset, quod absurdum, quæ est disserta-

the scale towards document

180 170 160 150 140 130 120 110 100 90 80 70 60 50 40 30 20 10 0
C1 B1 A1 C2 B2 A2 B5 A5 A20 18 17 16 11
Patch Reference numbers on ITT
Image Engineering Scan Reference Chart T263 Serial No.